

چکیده:

مقدمه و هدف: برای دسترسی بی وقفه و بدون نگرانی افراد به خدمات سلامت، لزوم پایداری منابع مالی سلامت مورد تاکید است. از آنجا که درآمدهای مالیاتی یکی از تعیین کننده‌های اصلی پیشروی در جهت پوشش همگانی خدمات سلامت است، مطالعه حاضر با هدف طراحی الگوی خلق منابع مالی پایدار مبتنی بر مالیات برای نظام سلامت ایران در سال 2022 انجام شد.

روش کار: مرحله اول مطالعه، براساس راهنمای گزارش‌دهی مرورهای سیستماتیک و متاآنالیز توسعه‌یافته برای مرورهای حیطه‌ای در سال 2022 انجام شد. مرحله دوم از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختار یافته عمیق با 10 نفر از صاحب‌نظران و همچنین تحلیل اسناد بالادستی اجرا شد. در مرحله سوم، ابعاد مدل تامین مالی مبتنی بر مالیات در نظام سلامت کشور با استفاده از نشست خبرگان جمع‌آوری شد. جامعه پژوهش در این مرحله، شامل مشارکت‌کنندگان مرحله دوم پژوهش بود و داده‌ها به روش تحلیل موضوعی مورد تحلیل قرار گرفت، در نهایت با استفاده از تکنیک دلفی مدل اعتبارسنجی شد.

یافته‌ها: بیشتر مطالعات راه‌کارهای تامین مالی پایدار مبتنی بر مالیات را در سیستم سلامت کشورهای آفریقای جنوبی، کنیا، هند، غنا، اندونزی، و نیجریه مورد مطالعه قرار داده بودند (10 مطالعه، 40 درصد). در این مطالعات، راه‌کارهای تامین مالی پایدار مبتنی بر مالیات در سیستم سلامت شامل مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم بودند. طبق نتایج مرحله دوم، روش‌های خلق منابع مالی پایدار مبتنی مالیات در 5 موضوع شامل حیطه حمل و نقل، خدمات، تولید، اشخاص حقیقی و 11 موضوع فرعی شناسایی شد. در الگوی مفهومی ارائه شده در مرحله سوم و چهارم، حیطه‌های "حمل و نقل"، "خدمات"، "تولید"، "نهاده‌ها و سازمانها" و "اشخاص حقیقی" به عنوان حیطه‌های کلیدی برای خلق منابع مالی پایدار مبتنی بر مالیات در نظام سلامت ایران در نظر گرفته شد.

نتیجه‌گیری: مالیات‌های مستقیم پیشرونده تر از مالیات‌های غیرمستقیم هستند. از این رو، باتوجه به متفاوت بودن منابع درآمدی و شرایط اقتصادی و سیاسی کشورهای توسعه‌یافته با کشورهای در حال توسعه، لازم است هر کشور راه‌کار تامین مالی پایدار مبتنی بر مالیات متناسب با شرایط خود را برای سیستم سلامت در نظر گیرد. اجرای سیاست‌های مالیاتی بر آیت‌های شناسایی شده در مطالعه، مستلزم حمایت سیاسی کافی و ایجاد درک واحد بین ذینفعان در سطوح مختلف سیاست‌گذاری، اجرا و انطباق طراحی برنامه‌های اجرایی با زیرساخت است.

کلمات کلیدی: مالیات، پایداری منابع مالی، خلق منابع، نظام سلامت، ایران.